

celek (rozh. č. 9837 Sb. n. s.). V souzené věci oznámilo ministerstvo vnitra jako dohlédací úřad již dopisem ze dne 2. února 1931 a 17. srpna 1931, že se zřením na výši rezervního fondu nemůže schváliti stavební náklad převyšující 600.000 Kč po případě 556.644 Kč 80 h, a schválilo konečně dne 3. září 1935 částku 627.847 Kč 26 h, čítaje v to kupní cenu za pozemky ve výši 179.000 Kč. Ježto rezervní fond podle § 26 stanov jest vlastním jměním spořitelny, nebylo tudíž upotřebení jiných prostředků, spořitelně do správy svěřených, pro účely této stavby v souzeném případě vůbec schváleno. Byla-li za tohoto stavu věci úplata žalovaného smluvna určitou procentní sazbou ze stavebního nákladu, mohla se tato úmluva platně vztahovati pouze na částku 448.847 Kč 26 h, z níž jest odečísti správnou odměnu žalovaného. Že ta částka při uzavření smlouvy ještě nebyla stranám číselně známa, není tomu na překážku, neboť byla alespoň určitelná. Obě strany musily také již se zřením na zákonné předpisy počítati s tím, že částky převyšující zákonné meze nemohou míti význam. Ostatně je-li úmluva přičítací se zákonnému zákazu neplatná, nezáleží na tom, zda žalovaný věděl o uvedených výměrech dohlédacího úřadu či nikoliv. S nižšími soudy lze souhlasiti v tom, že schválení zprávy o provedené již stavbě budovy ze dne 29. dubna 1932 zahrnuje v sobě též mlčky daný souhlas k smlouvě uzavřené se žalovaným. Toto schválení působí však pouze potud, pokud se smlouva nepřičítá zákonu, neboť nicotný závazek nelze ani uznáním přeměnit v závazek platný (rozh. č. 10370 Sb. n. s.). Žalobkyně může proto na žalovaném žádati, aby vrátil se zákonnými úroky, co mu poskytla na základě neplatného dílčího ustanovení smlouvy; na tento nárok se nevztahuje ani ustanovení § 1174 obč. zák. (rozh. č. 4660 Sb. n. s.), ani § 1432 obč. zák.

Dovolací soud nemůže však ve věci samé rozhodnouti, ježto žalovaný proti žalovanému nároku namítal k započtení různé vzájemné pohledávky, jež jsou zčásti v právní souvislosti s žalobním nárokem a jimiž se nižší soudy vycházejíce z jiného právního názoru, nezabývaly. Bylo proto rozsudky obou nižších soudů zrušiti (§ 510 c. ř. s.) a usnésti se, jak se stalo.

Čís. 16856.

Příděl pozemku státním pozemkovým úřadem (nyni ministerstvem zemědělství) je právním aktem, jímž přídělce nabývá vlastnického práva k přidělenému pozemku i bez vkladu do pozemkových knih a bez hmotného odevzdání. Totéž platí, bylo-li původní mylné rozhodnutí o přídělu pozemku jedné osobě opraveno tak, že se pozemek přiděluje jinému. V takovém případě je pro otázku nabytí vlastnictví k přidělenému pozemku rozhodující jen opravené rozhodnutí a soudy jsou jím vázány.

(Rozh. ze dne 12. dubna 1938, Rv I 872/37.)

Srov. rozh. č. 7862, 7960 Sb. n. s.

Žalobci se na žalovaných domáhají vlastnickou žalobou (§ 366 obč. zák.) vydání přídělového pozemku č. kat. 523/1 v K., opírajíce své vlastnictví o zápis jeho v pozemkové knize na základě přídělové listiny ze dne 9. září 1931. Žalovaní namítají, že se přiděl sporného pozemku stal omylem státního pozemkového úřadu, který ve skutečnosti přidělil pozemek č. kat. 523/1 žalovaným a pozemek č. kat. 523/2 žalobcům, a jen mylným označením čísel dotčených parcel (přehozeným označením dělicího čísla 1 za 2) v sumárním výkazu dělených parcel, pak v rejstříku přídělovém byl uveden v oné listině žalobní pozemek č. kat. 523/1 jako vlastnictví (příděl) žalobců, a rovněž pak i v knihovní žádosti, která byla podkladem pro zápis jejich knihovního vlastnictví. Skutečně také již na počátku sporu oznámilo ministerstvo zemědělství soudu, že zápis vlastnictví k pozemku č. kat. 523/1 pro žalobce je nesprávný, ježto byl uskutečněn na základě dokladů a listin, v nichž se sběhl omyl; že ve skutečnosti byly odevzdány pozemek č. kat. 523/1 žalovaným a pozemek č. kat. 523/2 žalobcům a že omyl ten se sběhl tím, že firma Ing. F., které byly zadány bývalým státním pozemkovým úřadem technické a měřické práce, spojené s provedením dotčeného přídělového řízení, usměrnila skizzu zaměření a vytýčení přídělu opačně než katastrální mapa, takže zápis v sumárním výkazu dělených parcel byl obrácený. Proto vydalo ministerstvo zemědělství dodatek k přídělové listině ze dne 15. ledna 1936, v němž opravilo původní obsah přídělové listiny ze dne 9. září 1936 tak, že se pozemek č. ka. 523/1 přiděluje žalovaným a pozemek č. kat. 524/2 žalobcům. Knihovní soud povolil na základě tohoto dodatku na návrh ministerstva zemědělství usnesením ze dne 20. ledna 1936, č. d. 39/36, vklady vlastnictví: ve vložce č. 191 k parcele č. kat. 523/1 role, pro žalované a ve vložce č. 190 k parcele č. kat. 523/2 role pro žalobce. Na rekurs žalobců rekursní soud usnesením ze dne 15. dubna 1936 změnou uvedeného vkladného usnesení z 20. ledna 1936 dotčený návrh ministerstva zemědělství zamítl, načež knihovní soud obnovil usnesením z 12. května 1936 původní knihovní stav vlastnických poměrů k oběma těmto pozemkům. Žalobu zamítly s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, n e j j ý š š í s o u d z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Oba nižší soudy žalobě na vydání pozemku č. kat. 523/1 žalobcům nevyhověly. Prvý soud proto, že žalobci neprokázali řádný právní důvod k nabytí tvrzeného vlastnictví k pozemku č. kat. 523/1, ježto se přidělení uvedené parcely v přídělové listině stalo omylem, protože bylo vůlí smluvců i bývalého státního pozemkového úřadu, aby byl dotčený pozemek přidělen žalovaným, že žalobci nedokázali, že nešlo o omyl a že bylo vůlí účastníků, aby sporná parcela byla přidělena jim, a že nemohou z onoho omylu, znajíce pravý stav věci a nejsouce tudíž bezelstní, těžiti, tím spíše, když ministerstvo zemědělství v dodatku k přídělové listině omyl ten opravilo.

Odvolací soud odvolání žalobců nevyhověl proto, že bylo vůli státního pozemkového úřadu přidělití sporný pozemek žalovaným, nikoli žalobcům, a ježto jen nedopatřením při spisování příslušných listin, t. j. sumárního výkazu dělených parcel a rozhodnutí o přidělu byly číslice přidělených parcel v listinách těch přehozeny, a že proto takovéto nedopatření v záměně označení přidělových parcel nemohlo založiti právo žalobců, kteří si také pravého stavu věci byli vědomi.

Příděl jako správní akt založil pro žalobce vlastnické právo k přidělovému pozemku. K tomu nabytí nebyl proto nutný ani vklad pozemku do pozemkových knih, ani hmotné jeho odevzdání (srov. rozh. č. 7862, 7960 a j. Sb. n. s.). Bylo-li v rozhodnutí státního pozemkového úřadu o přidělu uvedeno, že se přidělový pozemek č. kat. 523/1 přiděluje do vlastnictví žalobcům, nemohl by soud přezkoumati správnost tohoto rozhodnutí správního úřadu a řešiti otázku, zda se státnímu pozemkovému úřadu sběhl omyl. K tomu není soud povolán. Šlo by tu o nedovolené a proto zmatečné zasahování do oboru působnosti zákonem příkázané řečenému úřadu správnímu a o rozhodování o věci nepatřící na pořad právní (§ 477 č. 6 c. ř. s.).

Avšak ministerstvo zemědělství jako právní nástupce zrušeného státního pozemkového úřadu (vlád. nař. č. 22/1935 Sb. z. a n.) opravilo původní přidělovou listinu v dodatku k ní ze dne 15. ledna 1936, v němž přidělilo spornou parcelu žalovaným. K opravě rozhodnutí bylo ministerstvo podle § 73 vlád. nař. o správním řízení č. 8/1928 Sb. z. a n. oprávněno a soud není ani toto dodatečné opravující rozhodnutí oprávněn přezkoumávati, jsa naopak jím sám vázán. Proti té opravě příslušelo žalobcům jen právo stížnosti na nejvyšší správní soud, a tu žalobci ani netvrdili, že by stížnost takovou byli bývali snad podali.

Jest tedy podstatný pro rozhodnutí o otázce vlastnictví ke sporné parcele č. kat. 523/1 nikoli obsah přidělové listiny ze dne 9. září 1931, nýbrž obsah listiny opravné, t. j. shora uvedeného dodatku. Z té listiny však neplyne, že by sporný pozemek byl přidělen žalobcům, nýbrž naopak že byl přidělen žalovaným.

Za toho stavu věci nebylo třeba nižším soudům a ani se neměly obíratí otázkou, zda původní přidělová listina hledíc na skutečný úmysl pozemkového úřadu jen omylem přidělila sporný pozemek žalobcům, zda byl listinou tou ve smyslu § 292 c. ř. s. řádně osvědčen akt přidělu a zda proti ní byl dovolen odvod a zdali i odvolací soud mohl přezkoumávati platnost přidělové listiny, obíratí se omylem státního pozemkového úřadu a správností přidělové listiny, a uvažovati a rozhodovati o tom, zda tvrzená obmyslnost žalobců vylučovala nabytí vlastnictví a zda žalobci i přes omyl státního pozemkového úřadu vlastnictví k sporné parcele nabyli.

Podotýká se, že ani kdyby se příděl nepokládal za správní akt, nýbrž za právní jednání, nemohli by žalobci z nedopatření státního pozemkového úřadu při sepsání (vyhotovení) původní přidělové listiny

vyvozovati nabytí vlastnictví k sporné parcele a z nedopatření toho těžiti, ježto takovýto omyl přepsáním vylučuje platnost právního jednání dle textu přepsaného pouhým nedopatřením, zejména byl-li ještě včas vysvětlen (§ 871 obč. zák.; srov. rozh. č. 8538 a 6055 Sb. n. s.).

Čís. 16857.

Průvodčí autobusu odpovídá podle §§ 1295 a dalších obč. zák. za škodu vzešlou cestujícímu vypadnutím z autobusu, nepostaral-li se vhodným způsobem, aby cestující nestál za jízdy na schůdkách autobusu opřen o dveře nezajištěné proti otevření za jízdy, a nestačí, že cestujícího pouze upozornil, aby u dveří nestál, a že byla v autobusu vyvěšena tabulka se zákazem státi na plošině.

Vlastník (provozovatel) autobusu odpovídá za průvodčího podle § 8 autom. zák. č. 162/1908 ř. z.

(Rozh. ze dne 12. dubna 1938, Rv I 1115/37.)

Žalobce, jenž jel dne 1. května 1932 autobusem čs. stát. drah, v němž byl průvodčím žalovaný Václav Ch., a vypadl za jízdy z autobusu, domáhá se na žalovaných Československém státě (železniční správě) a průvodčím Václavu Ch. zaplacení 25.000 Kč a důchodu 2.000 Kč měsíčně z důvodu náhrady škody. Proti žalobě namítli žalovaní mimo jiné, že autobus nebyl přeplněn, ježto byl obsazen 40 cestujícími, ačkoliv jinak pojme 62 osob., že na přední plošině jest nápadně viditelná tabulka, že státi na plošině se zakazuje, že žalobce, jenž zůstal státi na schůdkách, byl žalovaným průvodčím vyzván, aby tam nestál, a ačkoliv upozornění několikrát opakoval, žalobce jich nedbal a naopak prohlásil, že tak jezdí stále, a že dveře autobusu se zavírají pouhým přivřením, jiného zámku nebo pojistky u dveří není. Co do právního důvodu žalobního nároku bylo pravoplatně uznáno, že žalovaný nárok není polovicí důvodem po právu, ježto žalobce nepodal opravný prostředek proti rozhodnutí odvolacího soudu, jímž byl rozsudek soudu první stolice, jenž neuznal žalobní nárok zcela po právu, zčásti, t. j. co do polovice potvrzen, zčásti, t. j. co do druhé polovice žalobního nároku zrušen. Poté o b a n i ž š í s o u d y uznaly, že žalobní nárok není ani co do druhé polovice důvodem po právu, a odvolací soud uvedl v otázce, o níž tu jde v d ů v o d e c h: Bylo zjištěno, že dveře autobusu byly v době nehody zavřeny tak, jak jest předepsáno, a podle mechanismu při zavírání možné, a že konstrukce zámku jest toho druhu, že stačí přiražení dveří k jejich bezpečnému uzavření, pokud není stlačena klika. Prvý soud podle posudku znalce dospěl k závěru, že k nehodě mohlo dojít jen tím způsobem, že buď poškozený sám, nebo jiná osoba, která stála ve voze na řidičské plošině, narazila na kliku a tím ji stlačila tak, že se dveře otevřely. To se mohlo státi jen tím způsobem, že osoby